

Samen voor sociale rechtvaardigheid

INHOUD

Blz. 2	Vooraf
Blz. 3	FNV actief voor betaalbaar wonen
Blz. 5	FNV tegen armoede en voor een inkomen waarvan je rond kan komen
Blz. 7	WMO zodat iedereen mee kan blijven doen
Blz. 9	Energietransitie: betaalbaar, toegankelijk en met inwonersinspraak

Vooraf

In maart 2026 zijn weer gemeenteraadsverkiezingen. Uw partij wil dan weer goed voor de dag komen en de inwoners van uw gemeenten laten zien wat u voor hen en de stad/dorp kan betekenen. Als vakbond willen wij uw aandacht vragen voor een eerlijker en solidairder lokaal beleid. Ons uitgangspunt als vakbond, zijn de belangen van alle werkenden, uitkeringsgerechtigden, gepensioneerden en jongeren.

Wij geloven in een samenleving waarin niemand aan de kant wordt gezet en iedereen kan rekenen op bestaanszekerheid. Maar de tweedeling in onze samenleving wordt steeds groter. Terwijl de kosten voor wonen, energie en zorg stijgen, zien we dat veel mensen moeite hebben om rond te komen. Ook de hard werkenden aan de onderkant van het loongebouw hebben steeds meer moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Dit kan en moet anders. Wij komen op voor een gemeente die kiest voor gelijkwaardigheid, waar iedereen mee kan doen en waar niemand wordt achtergelaten.

Bestaanszekerheid staat voor ons centraal. Het betekent een betaalbare woning, een eerlijk loon, toegankelijke zorg en een leefbare uitkering of pensioen. Het betekent ook een gemeente die investeert in goede banen, duurzaamheid en een sterke sociale infrastructuur. Ook en met name bij de bedrijven waarmee de gemeente zaken doet. Alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat iedereen, ongeacht achtergrond of inkomen, een waardig bestaan kan opbouwen.

Veel van de huidige problemen zijn het gevolg van bewuste politieke keuzes. FNV meent dat het ook anders kan, beter, menselijker. Als basisvoorwaarde zien we een overheid die niet achterover leunt, maar haar grondwettelijke verantwoordelijkheid neemt voor bijvoorbeeld goede huisvesting.

Met bijgaande punten doen wij een appèl op alle politieke partijen om op te komen tegen tweedeling en te kiezen voor bestaanszekerheid voor alle inwoners. Laten we samen werken aan een gemeente die niet verdeelt, maar verbindt. Een gemeente waar iedereen meetelt en iedereen toekomst heeft.

De vakbond staat klaar om hieraan bij te dragen. Wij roepen iedereen op om zich uit te spreken en mee te doen voor een sociaal en rechtvaardig lokaal beleid. Samen maken we het verschil!

FNV actief voor betaalbaar wonen

Inzet van de vakbeweging voor voldoende betaalbare woningen is niet nieuw. Wonen is een vakbondszaak. Omdat besteedbaar inkomen en woonlasten communicerende vaten zijn. Omdat het bouwen en aanpassen van woningen vraagt om fatsoenlijk werk voor vakmensen. Omdat een dak boven je hoofd basisvoorwaarde is voor een goed leven. Er ligt een enorme opgave: er moeten nieuwe huizen worden gebouwd en bestaande woningen toekomstgeschikt worden gemaakt. Hiervoor zijn op dit moment onvoldoende mensen beschikbaar. De gemeente kan ervoor zorgen, samen met anderen, dat er mensen worden opgeleid en omgeschoold.

Gemeenten zijn vanuit de Woningwet verplicht om een gemeentelijke woonvisie te maken. De woonvisie is de basis voor het maken van afspraken met woningcorporaties. Maar het biedt ook kansen om als gemeente een stevigere regie te voeren op de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen in de gemeente.

Onze aanbevelingen:

1. Gemeentelijke zorgplicht voor goede en betaalbare huisvesting van al haar inwoners:

- Voorkom dat mensen dak- of thuisloos raken en, als mensen tijdelijk toch geen woning hebben, zorg voor voldoende veilige opvang van waaruit zij zo snel mogelijk kunnen doorstromen naar een reguliere woning.
- Het woningaanbod moet aansluiten op wat de mensen kunnen betalen. Betaalbare woonlasten (een dak, energie, water) zijn nodig om van je inkomen je woonlasten te kunnen betalen. Hanteer bij betaalbare woonlasten tot 1,5 maal modaal inkomen (in 2024: 66.000 bruto per jaar inclusief vakantiegeld): maximaal 30% van het inkomen.
- Kijk bij het toewijzingsbeleid niet alleen naar het inkomen van huurders, maar ook naar hun schuldenproblematiek en biedt daarbij ondersteuning.
- Vooral jongeren, mensen met flexibele arbeidscontracten en ZZP'ers hebben vaak moeite om een financiering te krijgen voor de aankoop van hun woning. Maak het als gemeente mogelijk dat mensen die geen hypotheek kunnen krijgen toch een woning kunnen kopen. Bijvoorbeeld door een laagrentende starterslening aan te bieden.
- Wees als gemeente kritisch op het toewijzingsbeleid en zorg ervoor dat dit niet discriminerend is voor woningzoekenden met een laag inkomen of woningzoekenden met een migratieachtergrond.
- Zorg voor voldoende inclusieve en toegankelijke woningen (mensen met een beperking en statushouders)

2. Speculatie tegengaan en bouwen:

- Regel in de huisvestingsverordening de verplichting om als eigenaar zelf de woning te bewonen.

- Verscherp de handhaving en het toezicht op naleving van de huurregels door verhuurders.
- Schroef de bouw van sociale huurwoningen op en geef woningbouwcorporaties meer ruimte om deze te bouwen door hen voorrang te geven op bouwlocaties en tegen een sociale grondprijs.
- Zorg er voor dat er bij nieuwe ontwikkelingen voldoende (minimaal 50%) sociale huur én sociale koop wordt toegevoegd aan de woningbouwplannen en maak hierover sluitende afspraken met projectontwikkelaars.

3. Wonen en werken:

- Zorg voor goede bereikbaarheid van het werk: zijn er voldoende woningen in de buurt van werk en is “het werk” goed bereikbaar met openbaar vervoer of op de fiets?
- Zorg dat voor werk in de gemeente ook mensen uit de gemeente de kans krijgen om dit uit te voeren. Maak als gemeente afspraken met woningcorporaties, projectontwikkelaars en aannemers over Social Return on Investment bij bouwprojecten. Bijvoorbeeld door werknemers die uitstromen uit andere beroepen om te scholen tot vakmensen.
- Maak als gemeente, ten behoeve van arbeidsmigranten, een verordening waardoor wonen en werk worden gescheiden. Als een werkgever arbeidsmigranten haalt, dient er ook een huisvestingsplan te zijn voordat ze aan het werk mogen.
- (Buitenlandse) studenten en promovendi die een huurovereenkomst hebben voor de duur van hun studie of promotie kunnen aan het eind van die periode vaak geen andere woning vinden. Zorg er voor dat hun kansen op een nieuwe woning worden vergroot en dat wordt voorkomen dat ze op straat komen te staan. Zo worden deze talenten behouden voor de stad.

4. Leefbare buurten met bewonersparticipatie en -inspraak:

- Geef ruimte aan bewoners/buurtcoöperaties om zelf het beheer van hun complex of wijk te organiseren. Dit kan de woonlasten verlagen en mensen de kans geven om werkervaring op te doen en door te stromen naar een reguliere baan.
- Geef bewoners inspraak bij het ontwikkelen van hun wijk en het leefbaar houden daarvan.
- Zorg voor ongedeelde wijken met goede mogelijkheden voor mensen om mee te doen: vrijwilligerswerk, instapbanen, bewonersbedrijven, werkplaatsen. Bewoners die pech hebben in hun werk kunnen hier laagdrempelig weer meedoen.

FNV tegen armoede, voor een inkomen waarvan je rond kunt komen

Het leven is duur. Je boodschappen, energierekening en de huur: de prijzen stijgen, maar veel inkomens blijven achter. Je kunt minder leuke dingen doen. Je maakt je misschien zorgen over de rekeningen. En heb je een onzeker contract, een uitkering of AOW? Dan zijn je zorgen nóg veel groter. Steeds meer mensen hebben moeite om de eindjes nog aan elkaar te knopen. Leven in armoede en niet kunnen rondkomen heeft verstrekkende gevolgen voor de gezondheid, het welzijn en de toekomstperspectieven van mensen. Het leidt tot sociale uitsluiting, stress en een gebrek aan toegang tot basisvoorzieningen zoals huisvesting, onderwijs en gezondheidszorg. Rode draad die voor de gemeente zou moeten gelden: Ga uit van vertrouwen in je inwoners, stop de bureaucratie.

Onze aanbevelingen

De gemeente zet zich met al haar beschikbare middelen in voor:

- Behoud van ten minste het huidige niveau van schuldhulpverlening.
- Een landelijk, leefbaar wettelijk minimumloon dat voldoende is om in de basisbehoeften te voorzien en ondersteunt de campagne van FNV hiervoor (voor16.nl). En dat aansluit bij de Europese richtlijnen.
- Ruimere middelen van het Rijk voor de gemeenten waardoor zij een ruimere inkomensgrens tot 150% van het wettelijk sociaal minimum kan hanteren. Handhaving van de huidige inkomensnormen tot die tijd. De individuele inkomenstoeslag moet na 3 jaar worden verstrekt tot 130% van het wettelijk sociaal minimum.
- Harmonisatie van alle minimaregelingen in de regio, zodat de postcode niet langer verschil maakt in waar je recht op hebt.
- Geen werk zonder normaal loon (CAO loon, dan wel minstens het minimumloon);
Verbod op verplicht werk met behoud van uitkering;
Geen verdringing van vast werk door vrijwilligerswerk (verdringingstoets).
- Voor een fatsoenlijke CAO voor mensen met een arbeidsbeperking en voor nieuw beschut werk conform de verplichtingen.
- Behoud van kennis en infrastructuur van de Ergon voor alle groepen.
- Verantwoorde en zorgzame gemeentelijke aanbestedingen Veel werk vindt plaats door aanbestedingen van gemeenten. Denk aan dienstverlening vanuit of namens de gemeente, maar ook aan opdrachten voor de bouw. Van belang is dat gemeenten als publiek opdrachtgever niet alleen naar de prijs kijken, maar ook naar kwaliteit, de randvoorwaarden en goed werk. Vanuit de publieke belangen die gemeenten dienen hebben zij met betrekking tot goed werk een belangrijke taak te vervullen. Hierbij is het van belang dat:
 - Er voldoende budget is om het uit te voeren werk ook echt goed te doen (kwaliteit leveren).
 - Bij aanbesteding als uitgangspunt de voorkeur geven aan lokaal gevestigde bedrijven.
 - Bij aanbesteding geëist wordt dat overgang van personeel geborgd is. Dit om stoelendans, verlies aan arbeidsvoorwaarden en verlies van professionele krachten te voorkomen.

- Werknemers(vertegenwoordigers) actief worden betrokken bij de besluitvorming rond het bestek.
- Er in het bestek voorwaarden worden opgenomen over naleving van de juiste cao plus wet- en regelgeving rond veilig, gezond en eerlijk werk. De gemeente dient sancties toe te passen als er sprake is van niet-naleving en organiseert hier onafhankelijke controle op.
- Stel voorwaarden ten behoeve van kortere ketens, personeel in eigen dienst van bedrijf of instelling, geen oneigenlijke uitzendarbeid of onzuivere bemiddeling van zzp'ers.
- Sociaal return een nuttige toevoeging kan zijn, maar dat dit niet mag leiden tot verdringing van personeel en altijd moet leiden tot zekere banen onder de cao.
- Onderschrijf de landelijke Bouwplaats-ID om controle tegen mistanden te vergemakkelijken.

WMO, zodat iedereen mee kan blijven doen

De WMO is bedoeld als ondersteuning voor mensen die niet of minder zelfredzaam zijn, zodat ze kunnen blijven meedoen in de samenleving. Voor inwoners met een beperking is het nog steeds lastig of wordt het hen moeilijk gemaakt om volwaardig mee te kunnen doen. Daarom roept de FNV, gemeenten op om uitvoering te geven aan het VN verdrag Handicap uit 2016 en dat ondertekend is door Nederland.

De FNV vindt dat de zorgplicht van gemeenten onderuit wordt gehaald, doordat het rijk onvoldoende geld beschikbaar stelt. Het komend jaar gaat de rijksbijdrage ook nog eens verder omlaag. Daarom moet de WMO ondersteuning blijvend gefinancierd worden en bij het maken van gemeentelijke keuzes moet de WMO worden ontzien.

We merken dat door de afnemende budgetten het moeilijker is om personeel te vinden dat in de WMO zorg wil werken. Dit heeft vooral te maken met naast het té lage salaris, de hoge werkdruk door tijdgebrek. Thuisondersteuners klagen over:

- Geen tijd voor een sociaal praatje waardoor ze niet toekomen aan het signaleren van mogelijke problemen.
- Te krap schema om het werk kwalitatief goed uit te voeren en om dat op een, voor hen, lichamelijk verantwoorde manier te doen.
- De “fietstijd” om van het ene naar het andere adres te komen, is te krap, waardoor zij veel eigen tijd kwijt zijn.
- Verlies van regie over het eigen werk.

Onze aanbevelingen:

Maak het werk weer aantrekkelijk! Handhaaf en verbeter de kwaliteit!

- Indiceer bij thuisondersteuning voldoende tijd zodat thuisondersteuners op een verantwoorde manier het werk kunnen doen.
- Ga uit van de eigen regie van zowel de bewoner als de medewerker. Zorg voor voldoende tijd en laat het aan medewerker en bewoner over wat er op een dag wel en/of niet moet gebeuren. Daarmee neem je de medewerker en bewoner serieus en zal de medewerker met meer plezier het werk doen. De bewoner zal meer tevreden zijn, omdat hij/zij invloed heeft op de werkzaamheden. De medewerker heeft meer werkplezier en ervaart minder werkdruk door het samenspel met de bewoner.
- Zorg (en borg) dat het eerste keukentafelgesprek daadwerkelijk en fysiek bij de bewoner thuis plaats vindt. Alleen dan kan een juiste indruk gekregen worden van de woonsituatie van de aanvragende bewoner en welke ondersteuning nodig is.
- Geef bij de noodzaak tot thuisondersteuning na het keukentafelgesprek de bewoner over aan de thuisondersteuner. Laat na drie maanden de medewerker zijn/haar bevindingen rapporteren en neem deze bevindingen serieus. Indien nodig kan dat leiden tot een herziening van de indicatiestelling.
- Geen bezuiniging op WMO voorzieningen, zoals scootmobiel, traplift of vraagafhankelijk vervoer.

Tot slot

Blijf als gemeente goed kijken welke behoefte de inwoner heeft om mee te kunnen blijven doen en ga ruimhartig om met de noodzakelijke voorzieningen. Daarmee blijft u als gemeente voldoen aan de zorgplicht. De belangrijkste uitdaging voor uw gemeente is om uit te gaan van vertrouwen in zowel de inwoner, de medewerkers van de gemeente als die van de zorgaanbieder!

Energietransitie: betaalbaar, toegankelijk en met inwonersinspraak

De FNV knokt voor bestaanszekerheid voor iedereen. Dat kan alleen op een leefbare aarde. Dus moet de klimaatcrisis zo snel mogelijk aangepakt worden. Maar wel mét oog voor goed werk en een goed inkomen. Daarom maakt de FNV zich hard voor een eerlijke transitie.

Onze aanbevelingen:

- Besparing dient uitgangspunt te zijn bij een energiebeleid. Immers: wat niet verbruikt wordt hoeft niet te worden opgewekt. De beste resultaten zijn te behalen door isolatie.
- Voortzetten ondersteuning Eindhoven040 en de Klusbus.
- Energievoorziening – elektriciteit en warmte - dient een publieke zaak te zijn.
- Wat betreft opwekking van energie: uitfasen biomassa-opwek. Waar mogelijk opwek combineren met opslag (in publieke handen) in tijden van overtollige zon- en windopwek, die gebruikt kan worden in tijden van (te) weinig opwek.
- Een collectieve aanpak van verduurzaming verdient de voorkeur boven individuele oplossingen.
- Inspraak, wijkgericht, van bewoners bij de energietransitie vanaf het begin (als er een voornemen is tot het nemen van maatregelen), niet pas als er al beslissingen genomen zijn.
- Betaalbaar: woonlasten (een dak, energie, water) tot 1,5 maal modaal inkomen (in 2024: 66.000 bruto per jaar inclusief vakantiegeld): maximaal 30% van het inkomen.
- Er komt een gemeentelijk fonds:
 - Huiseigenaren met een inkomen tot 1,5 maal modaal (in 2024: 66.000) kunnen hieruit een renteloze lening krijgen. Voor woningeigenaren met een inkomen tot 2x modaal (88.000): een vaste rente, ter hoogte van de helft van de op dat moment geldende marktrente. Dit fonds is beschikbaar boven op de bestaande landelijke regelingen.
 - Woningeigenaren en huurders van sociale woningbouw die aan woonlasten méér dan 30 procent van hun inkomen kwijt zijn aan woonlasten, kunnen hieruit voor het meerdere gecompenseerd worden.
- Richt één loket in waar woningeigenaren en huurders gericht geholpen kunnen worden.
- Daar waar de gemeente invloed heeft op de verduurzaming van bestaande bedrijven: geef alleen ondersteuning, als het bedrijf uiterlijk in 2030 gegarandeerd naar 0 fossielverbruik gaat. Geen ondersteuning als een bedrijf dividend aan aandeelhouders uitkeert.
- Vestigingsbeleid: alleen bedrijven toelaten die energie-neutraal/zelfvoorzienend zijn. Dit in combinatie met sociale eisen, zoals: minimumloon van tenminste €16 per uur; de norm van vaste contracten/terugdringing van uitzendwerk, ingericht zijn als leer-werkbedrijf.